

GERNIKA'KO ARBOLAPEAN (1991.º SARIA)

Eguzki gainean bizi dan Jaun eta Jabeak izarretan daukan urrezko jauregian bere ondasunak gordeteko kutxa asko ditu: kutxa bat marfilezkoa, bestea zidarrezkoa,• bestea urrezkoa, bestea diamantezkoa... Marfilezkoan JAKITURIA gordeten dau. Zidarrezkoan INDARRA. Urrezkoan EDERTASUNA. Eta diamantezkoan zer ete dauka? Diamantezkoan altxorrik ederrena dauka gordeta, baliotsuena, maitagarriena... Zer ete da? ASKATASUNA.

Eta eguzki gaineko Jaun eta Jabeak, esmeraldazko áiltzaz, diamentezko kutxa zabaldu, barrutik ASKATASUNA atera, eta eskuetan arturik, esan eban:

ASKATASUN maitea!, ez zara zu ezagutua eta maitatua,

baina, bai, kemen eta bizi andikoa.

JAKITURIA zure ondoan ez da ezer...

INDARRAK eta EDERTASUNAK zure aldean ez dabe ezer balio.

Zuk menpekoa nagusi egiten dozu, ez-jakiña jakintsu, eta gizona gizon...

ASKATASUN arribitxi eder ori, zu zara zeru-lurretan aurkitu daitekeen altxorrik bikaiñena...

Baiña lurtarrak ez dabe zure balioa ezagutzen...

Eguzki gaineko Jaun eta Jabeak, izarretako toki zabaletan otsein asko ditu here esanak egiteko.

Eta alango mutil bati deitu, eta esan eutsan:

Otsein zintzoa, eutsi ASKATASUN arribitxi au, eta zoaz gizonak bizi diran lurrera, eta erakutsi egiezu luditarrai zein gauza ederra dan ASKATASUNA.

Eta otsein zintzoak, begiak itxi, eta lainoetatik beera triska-salto egin eban lurrera...

Eta begiak lurrean zabaldu zituanean, azoka-merkatu etxe baten erdian aurkitu zan.

Jendez leporaiño betetako etxe andi, zabal aretan danetatik saldu eta erosten zan: janariak, edariak, jantziak, lan-tresnak, jostailuak, edergailluak...

Entzutekoak ziran ango saltzailleen oivak, bako-txak bere salgaiak aupatzen:

Nire janariak onenak, gozoenak, osasungarrienak!!!

Nire jantziak politenak, merkeenak, ikusgarrienak!!!

Nire lan-tresnak edozer gauza egiteko trebeenak, egokienak!!!

Gure otsein zintzoa be, azoka erdian zutunik, bere ASKATASUNA aupatzen asi zan deadarka:

ASKATASUNA! ASKATASUNA!, nork erosi gura dau ASKATASUNA?

—Zertarako da ASKATASUNA?, itaundu eutsoen.

—Esklaboak aske-libre egiteko. Gizonak gizonago egiteko.

—Eta, zenbat balio dau zure ASKATASUN orrek?

—Munduko une guztiak baiño geiago. Azoka onetan dagozan salgai guztiak baiño karuago.

Au entzunik, an inguruan egozanak barreka asi jakozan, eta gure otsein zintzoa zorotzat artu eban...

Ba ete da, ba, munduan dirua baiño gauza oberik?

Eta gure otsein zintzoak, lur jota, adorea guztiz galduta, azoka-etxe aretatik aide egin eban.

* * *

Joan eta joan, ibilli eta ibilli, gure otsein zintzoa lurralde gorri batera eldu zan...

Bai, ango mendiak, ibaiak eta iturriak, danak, gorriak ziran, guduan ildakoen odolaz gorrituak.

Ondamena, triskantza eta ilketa baino an ez zan ikusten besterik.

Kañoien dunbadak, ametralladoreen taka-takak, leergailluen estandak, oin azpiko luna dardaraka ipinten eban.

Aide batetik gorriak zirala, eta bestetik zuriak, amorru bizian suturik, anaiak euren artean anaiak ilten...

Gure otsein zintzoa, aide bien erdian zutunik, deadarka asi zan:

ASKATASUNA!, ASKATASUNA!, nork erosi gura dau ASKATASUNA?

Baiña dana alperrik. Kañoien dunbadak, ametralladoreen taka-takak, leergailluen estandak, gure otsein zintzoaren oivak ito egiten ebezan.

Gorrotoa, asen-ea eta eriotza nagusi diran tokian, ez dago iñon ASKATASUNARENTZAT lekurik...

Eta otsein zintzoak, amorraturik, inpernuzko lurralde aretatik iges egin eban.

Joan eta joan, ibilli eta ibilli, gure otsein zintzoa urreneko lurralde batera eldu zan.

An, ostera, dana baltza zan. Bai, egia! Ango eguzkia be baliza zan, oso baltza!

Zergaitik ain baltza?

Lurralde aretan, lotsagarri!, Afrika'tik ekarritako esklabo baltzak azokan, abereak lez, saltzen ziralako. Astoa eta esklaboa bardiñak ziran ango esklaboen traktuariantzat.

—Zer ezbarditasuna dago asto batetik esklabora?, itaunduten eben esklaboen saltzailleak.

—Astoak ez dakiala itz egiten, eta esklaboak, bai.

Orregaitik lurralde aretan dana zan baltza, ain baltza. Baltzak ziran esklaboak, baiña baltzagoak tratulari zurien biotzak!!!

Gure otsein zintzoa, ikusitakoa ikusiz, ez zan ausartu lurralde aretan, esklabo-errian, ASKATASUNA! oiukatzen.

Eta lotsa-lotsa egiñik, deabruzko lurralde aretatik su-garretan iges egin eban.

Joan eta joan, ibilli eta ibilli, jo eguzki aldera eta jo sartaldera, zoaz ipar aldera eta zoaz ego aldera, eta gure otsein zintzoak ASKATASUNA erosiko leuskion batxo bat be ez eban aurkitu.

Eta adorea guztiz galdu, eta biotz-illun, mendi baten magalean jesarri, eta saminki negarrari emon utsan... Eta bere begietako negar-ampiluak iturriko ur garbiaz naasten ziran...

Baiña, ara! Arrigarri! Iturriko ura, bere marmarean, gure otsein zintzoari non berbaz asten jakon!:

—Zergaitik negarrez, otsein zintzo ori?

—Ludi osoa arakatu, eta ASKATASUNA nork erosi aurkitu ez dodalako.

—Ori olan bada ez egin negarrik... Nik ezagutzen dot ludian txoko bat zuri ASKATASUNA pozik erosiko leuskizuna.

—Eta non dago zorioneko txoko ori?

—Zatoz nire atzetik, jarraitu nire ur-bideari. Eta neuk erakutsiko deusut non aurkitzen dan bazter eder ori. Zoragarria da, benetan. Paradisia dirudi.

Eta ur-lasterrari jarraituz, ibilli eta ibilli, gure otsein zintzoa Bizkai'ko biotzean, Gernikako uriaren aurrean aukitu zan.

Egin-eginean be, Bizkai'ko Batzar Nagusia Gernika'n batzeko garaia zan.

An egozan Gemika'ko arbolapean Bizkai'ko errietako Agintariak, euren kapa baltzakaz, aginte-makillak eskuetan... Baita an aurkitzen ziran beste bizkaitar eta euskaldun asko be, Euskal Herriko lau aldeetatik etorriak.

Agintarien omenez dantzari gazte batek aurrezkua dantzatu eban... Eta gero, aurrezkua amaitu, eta txistua ixildu zanean, gure otsein zintzoa arbolapera urre-ratu, eta eztarri betean oiuka asi zan:

ASKATASUNA!, ASKATASUNA!, nork erosi gura dau ASKATASUNA! ! !

ASKATASUNA!, entzun ebenean Gernika'ko arbolapean aurkitzen ziran guztiak: agintariak eta menpekoak, zaarrak eta gazteak, ago batez, deadarka asi ziran:

ASKATASUNA!, ASKATASUNA!, ASKATASUNA!!!

Eta ASKATASUNA!, deadarraren oiartzuna, mendiz-mendi, trumoi baten antzera, Euskal Herriko azken mugataraiño zabaldu zan.

Eta onetan laiño baltzak urratu, eta Gernika gainean eguzkia bere edertasun betean agertu zan, eta arbolapean egozanak indar guztiaz asi ziran abesten:

ASKATASUN EGUZKIA zerutik urten da,
bere argi edonon arin zabaltzen da.

Orduan, Batzar Nagusiko Lendakariak Gernika'ko arbolapean zutunik, onela zin egin eban:

Jainkoaren aurrean apalik, Euskal lurtean zutik,
Gernika'ko arbolapean, asaben gomutaz,
ASKATASUNA zaindu, gorde eta babestea,
zin dagit! ! !

Eta erri osoak uriola orroaren antzera errepikatu eban:

Zin dagigu! ! !

Eta Euskal Herriko mendi, ibar eta errietan irrintzi bat entzun zan:

Esklabo bizi baiño, il gurago! ! !

GOIKOETXEA'TAR IÑAKI

